

MARI  
JUNGSTEDTOVÁ  
umírající dandy

Copyright © Mari Jungstedt 2006  
Published in agreement with Stilton Literary Agency  
Translation © Karolína Kloučková 2013

ISBN 978-80-7473-109-9

Všechno to začalo, když se jednoho dne zničehonic dozvěděl tajemství, s nímž si nedokázal poradit. Nějakou dobu tu informaci nosil v hlavě. Svědila ho, škrabala a rozčilovala jako rána, která se nechce zhojit.

Možná by na to postupně zapomněl. Možná by sám sobě dokázal namluvit, že bude nejlepší nechat to být. Kdyby...

Kdyby ho zvědavost nepřiměla pátrat dál, nezapomenout a snažit se zjistit víc. I když to bolelo.

A potom přišel ten osudný den, ačkoli o tom od začátku nevěděl. Ne duševně. Tělo snad nebezpečí instinktivně vycítilo. Anebo možná ne.

Byl sám doma. Velkou část noci probděl a myslel zase na to, co mu celé poslední týdny nedalo spát. Když slyšel, jak se za okny probouzí den, s námahou vstal.

Neměl na nic chuť, stěží do sebe dostal šálek čaje. Jen tak seděl u kuchyňského stolu a vyhlížel do pošmourného dne a na protější dům. Nakonec ho frustrace vyhnala z bytu ven.

Dávno už bylo dopoledne, ale jak to v listopadu bývá, pořád ještě se úplně nerozednilo. Na chodnících ležel rozbředlý, špinavý sníh a lidé nevšimavě pospíchali kolem. Byla zima a vlhko, takže se člověk nemohl jen tak někde procházet.

Rozhodl se, že na to místo znovu zajede, i když k tomu neměl důvod. Prostě ho to jen tak napadlo. Kdyby tušil, co se stane, nevydal by se tam. Ale jako by to bylo předurčené.

Když vešel do ulice, zamykal ten muž právě dveře. Nepozorovaně ho následoval směrem dolů k autobusové zastávce. Přeplněný autobus přijel skoro okamžitě. Stáli vedle sebe v uličce a skoro se dotýkali rameny.

Před obchodním domem NK muž vystoupil a jistým krokem si razil cestu davem těch, kteří o volné sobotě vyrazili do města. Pospíchal v elegantním vlněném kabátě, s šálou nonšalantně přehozenou přes rameno a s cigaretou v ruce směrem do centra. Nečekaně zahnul do boční uličky.

Touhle cestou nikdy předtím nešel. Zrychlil se mu tep. Držel se v dostatečné vzdálenosti za ním. Pro jistotu zůstal na druhé straně ulice, ale i tak měl dobrý výhled.

Najednou mu zmizel z očí. Rychle přeběhl ulici a uviděl nenápadné plechové dveře, které skoro splývaly s ošuntělou fasádou. Opatrně se rozhlédl na obě strany. Muž musel zmizet právě tudy. Rozhodl se ho následovat. Když stiskl kliku, netušil, že jde vstříc svému osudu.

Uvnitř panovala skoro úplná tma, červená zářivka na stropě nijak moc nepomáhala. Stěny byly natřené černou barvou. Strmé schody ozdobené na každém stupni malou žárovkou vedly přímo dolů do sklepního podlaží. Bylo tady naprosté ticho. Váhavě sešel dolů a ocitl se v dlouhé, liduprázdné chodbě. V přítmí dokázal jenom tušit osoby pohybující se daleko před ním.

Bylo to za bílého dne, ale tady ve sklepě by člověk denní dobu nepoznal. Venkovní svět neexistoval. Tady platila jiná pravidla. To pochopil během několika málo minut.

Zdánlivě nekonečné chodby se splétaly do složitého systému jakéhosi labyrintu. Procházely tu temné postavy, a on mezi nimi nedokázal rozlišit tvář toho, kterého pronásledoval. Snažil se nevnímat to, co viděl všude kolem sebe, pokoušel se tomu pohledu ubránit. Všechno okolo ale usilovalo o jeho pozornost, chtělo se mu dostat pod kůži.

Zabloudil a došel k nějakým dveřím. K těm prokletým dveřím. Kéž by je byl neotevřel.

Dvě vteřiny trvalo, než mozek zaregistroval, co se před ním odehrává, než pochopil, co vidí.

Ten krátký pohled zničil celý jeho život.

Neklid byl cítit ve vzduchu už za rozbřesku.

Egon Wallin špatně spal a celou noc se otáčel ze strany na stranu. Řadový domek stál kousek od pláže hned za hradbami historického centra Visby a on celé hodiny ležel s otevřenými očima, zíral do tmy a naslouchal rozbouřenému moři tam venku.

Počasí ale nebylo důvodem, proč nemohl spát. Po tomto víkendu bude celý jeho doposud řádný život vzhůru nohama a on jako jediný věděl, co se bude dít. K rozhodnutí dospěl během posledního půlroku a už nebylo cesty zpět. V pondělí bude jeho dvacetileté manželství minulostí.

Žádný div, že nemůže spát. Jeho žena Monika leží zachumlaná v dece zády k němu. Psí počasí ani jeho bezradnost jako by se jí netýkaly. Spí a hluboce přitom oddechuje.

Když digitální budík ukazoval čtvrt na šest, vzdal to a vstal z postele.

Vyplížil se z ložnice a zavřel za sebou dveře. V zrcadle v koupelně spatřil vyčerpanou tvář s nepřehlédnutelnými pytlí pod očima, které neskrylo ani slabé světlo mlhavého rozbřesku. Zůstal dlouho stát pod sprchou.

Postavil v kuchyni na kávu. Syčení presovače se mí-  
silo s kvílením větru za okny.

Bouřka se k jeho rozpolceným pocitům dobře hodi-  
la. Byl rozčilený a v nitru cítil zmatek. Po pětadvaceti  
letech provozování nejpřednější galerie ve Visby, po  
stabilním a spořádaném životě v manželství se dvěma  
dospělými dětmi, nastává v jeho životě drastický zvrát.  
Nemůže tušit, jak to dopadne.

Nějakou dobu trvalo, než se definitivně rozhodl.  
Změna, kterou během posledního roku prodělal, byla  
fantastická a zároveň ničující. Sám sebe nepoznával,  
a přitom se svému pravému já přiblížil víc než kdy dřív.  
Procházel citovou bouří jako v době dospívání, jako by  
se probudil po desítkách let v bezvědomí. Nové strán-  
ky osobnosti, které sám v sobě objevoval, ho lákaly  
a děsily zároveň.

Navenek se choval jako vždycky, snažil se nedat nic  
najevo. Monika neměla o jeho plánech tušení, bude  
to pro ni nejspíš šok. Nestaral se o to. Jejich manžel-  
ství bylo už dávno bez života. Věděl, co chce. Všechno  
ostatní bylo bezvýznamné.

Rozhodnost mu dodala dostatek klidu na to, aby se  
mohl posadit na jednu z barových židlí u moderního  
kuchyňského ostrůvku a vychutnal si dvojité macchi-  
ato. Otevřel noviny, vyhledal stranu sedm a spokojeně  
pozoroval oznámení. Bylo na pravé straně úplně naho-  
ře, nedalo se přehlédnout. Přijde hodně lidí.

Než vyrazil procházkou do města, sešel dolů a zasta-  
vil se na kraji pláže. Slunce vycházelo každým dnem  
dřív. Už teď, v polovině února, bylo ve vzduchu cítit  
blížící se jaro. Pláž byla pokrytá typickými gotlandský-  
mi oblázky, tu a tam vyčnívaly z vody větší kameny.  
Mořští rackové létali nízko nad hladinou a křičeli. Vl-  
ny se převalovaly tam a zpátky bez jakéhokoli rytmu.  
Vzduch byl studený a vháněl mu slzy do očí. Šedý ho-

rizont působil slibně. Přinejmenším když pomyslel na to, co bude dělat večer.

Myšlenka ho povzbudila a on vyrazil rychlým krokem k centru. Měl před sebou necelý kilometr.

Uvnitř hradeb vítr trochu zeslábl. Ulice byly tiché a prázdné. V sobotu tak brzy ráno tady nepotkal skoro nikoho. V samém srdci města, nahoře na náměstí Stora Torget, narazil na první známku života. Před supermarketem stálo pekařské auto. Zadní dveře pro zásobování byly otevřené a zevnitř bylo slyšet lomoz.

Když se přiblížil ke galerii, žaludek se mu stáhl. V pondělí opustí obchod s uměním, kterému zasvětil celý svůj dospělý život. Tady nechal svou duši a počet hodin, které tu strávil, byl nevyčíslitelný.

Zůstal stát na ulici a chvíli pozoroval fasádu domu. Velká moderní okna byla obrácená k náměstí a k ruinám kostela svaté Karin ze třináctého století. Samotný dům pocházel ze středověku a uvnitř zůstaly zachované klenby a podzemní chodby. V kontrastu k historickému rámcí nechal galerii zařídit moderně a vkusně ve světlých, vzdušných barvách s několika ojedinělými detaily, které celku dodávaly osobitý ráz. Od návštěvníků slýchal na vydařenou kombinaci historického a moderního jenom chválu.

Odemkl dveře, vešel do kanceláře a odložil si kabát. Tento víkend byl pro něho osudný nejenom v soukromém životě, čekala ho taky první letošní vernisáž. Bude zároveň jeho poslední, přinejmenším tady ve Visby. Prodej galerie už prošel všemi právními kroky a nový majitel podepsal smlouvu. Všechno bylo připravené. Na celém Gotlandu neměl o prodeji nikdo nejmenší tušení.

Rozhlédl se po místnosti. Malby visely na svých místech, jenom poupravil ty, které se mu zdály nakřivo. Pozvánky rozeslali před několika týdny a všechno nasvědčovalo tomu, že přijde opravdu hodně lidí.

Brzy dorazí cateringová firma s jednohubkami. Poslední kontrola obrazů a jejich osvětlení, na kterém si dával zvláště záležet. Sytě barevné malby byly pečlivě rozmístěné, nápadné a výbušné. Expresionistické a abstraktní, plné mladistvé síly a energie. Část působila brutálně, násilně a děsivě temně. Jejich autor, Mattis Kalvalis, pocházel z Litvy. Byl mladý a ve Švédsku dosud zcela neznámý. Zatím vystavoval jenom v pobaltských zemích. Egon Wallin s oblibou sázel na neznámá jména, na nové umělce, kteří měli všechno teprve před sebou.

Došel k oknu, aby tam vystavil černobílou fotografii Mattise Kalvalise.

Když vzhlédl a podíval se na ulici, uviděl muže, který stál kousek od něj a upřeně ho pozoroval. Měl na sobě silnou černou prošívanou bundu a na hlavě pletenou čepici staženou hluboko do čela. Nejpřekvapivější na něm bylo, že měl na očích velké sluneční brýle. Uprostřed zimy, když ani právě nesvítilo slunce.

Bylo zvláštní, že tam jenom tak stál. Možná na někoho čekal.

Pokračoval bezstarostně v práci. V místním rádiu právě hráli na přání, zrovna se rozezpívala oblíbená Lill-Babs. On sám jí raději říkal jejím skutečným jménem, Barbro Svenssonová. Když narovnal jeden z brutálnějších obrazů se skoro pornografickou tematikou, musel se pousmát. Byl to takový kontrast k písni z rádia. *Miluješ mě ještě, drahý Görane?*

Když se otočil k oknu, trhl sebou. Muž, kterého předtím viděl o kus dál, se přesunul. Najednou stál těsně u okna a špičkou nosu se skoro dotýkal skla. Neznámý mu bezdůvodně hleděl přímo do očí a jediným pohybem nenaznačil pozdrav.

Egon instinktivně ustoupil dozadu a nervózně se rozhlížel po nějaké práci. Předstíral, že rovná sklenky na víno, které připravili už včera večer. A taky tácy na jednohubky, které přiveze cateringová firma.



Píseň o milovaném Göranovi dozněla a vystřídal ji Magnus Uggla s ukřičeným songem z osmdesátých let.

Koutkem oka viděl, že tajemný muž stojí stále ve stejné pozici jako předtím. Začínal se ho zmocňovat nepříjemný pocit. Není to nějaký šílenec z Psychiatrické léčebny svatého Olofa? Nehodlal se nechat rozčítit nějakým bláznem. Určitě za chvíli odejde, říkal si v duchu. Když mě tu neuvidí, přestane ho to bavit. Dveře zamkl, tím si byl jistý. Galerii neotevře dřív než v jednu hodinu, kdy začíná vernisáž.

Vyšel po schodech nahoru do kanceláře a zavřel za sebou dveře. Posadil se a vzal do ruky nějaké papíry, ale neklid cítil pořád. Musí něco udělat. Musí toho muže na ulici konfrontovat, musí zjistit, o co mu jde.

Byl naštvaný, že ho něco tak vyrušilo, seběhl dolů, ale zjistil jenom to, že muž zmizel.

Vydechl úlevou a vrátil se ke své práci.